

Opschrift

Vergadering van 16 november 2021

Nummer: 2021_MV_00557

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Karin Temmerman: Seksueel geweld

Raadslid(-leden):

Karin Temmerman - Vooruit

Bevoegd: Mathias De Clercq

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Mijnheer de burgemeester,

De voorbije weken werd Gent alweer opgeschrikt door meldingen van verkrachtingen en seksueel geweld. Deze problematiek werd al herhaalde malen in deze commissie besproken. En ondanks het feit dat deze signalen en meldingen door de stad en politie ernstig worden genomen wordt deze stad toch geconfronteerd met zeer vergaande verwerpelijke feiten van grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.

Uit de cijfers blijkt nochtans dat het aantal aangiftes stabiel blijft, maar iedereen weet dat er een groot “dark number “ is.

Zo kreeg de organisatie “meldet” in nog geen jaar meer dan 1000 anonieme klachten, waarvan een 600 uit Gent komen. Dit betekend dat ondanks de inspanningen er toch nog te hoge drempels zijn om aangifte te doen.

En laat ons duidelijk zijn elk feit elke melding is er één teveel ! Wat me vooral opvalt in de aanklacht van de deelnemers aan de protestactie is de onmacht en gevoel van straffeloosheid, als ze al de moed en durf hebben en de stap zetten om te melden. Mensen zijn niet geneigd te melden als ze het gevoel hebben dat er niks mee gebeurt. Ze vragen zich af wat het nut ervan is, want wat gebeurt er eigenlijk met die melding? Leidt dat wel tot een straf voor de dader? Er zijn té veel slachtoffers, dus preventie en zorg voor slachtoffers is belangrijk en daar wordt nu duidelijk heel sterk op ingezet, maar wat gebeurt nu eigenlijk als aanpak ten aanzien van daders? Mijn vraag vorige maand met betrekking tot het inschakelen van “lokwandelaars” zoals in Brussel en GAS-boetes uit te schrijven voor straatintimidatie blijft mijn inziens wel een manier om daders aan te pakken. Hoe zal gezorgd worden voor de ganse ketenaanpak van preventie, curatie en handhaving? Mbt handhaving ziet u mogelijkheden?

Dit WE betoogden verschillende Gentenaars tegen dit aanhoudend geweld. Iedereen is het erover eens : we er alles moeten aan doen om deze verwerpelijke feiten te stoppen.

Vraag:

Vragen

1. Op welke manier zal het stadsbestuur en de politie deze problematiek verder aanpakken, hoe kunnen we ervoor zorgen dat de daders gevat worden, alsook berispt of bestraft?
2. Via de krant vernamen we dat er een overleg is tussen stadsbestuur, politie, de nightlife council en horeca. Wat was het resultaat van dit overleg ?
3. Zijn er ook afspraken gemaakt met het parket ivm vervolging en bestraffing van de daders?

Antwoord

Er kwam een sterk signaal uit de samenleving naar aanleiding van recente feiten van seksueel geweld en de manifestatie “Change is Due”. Dat verandering noodzakelijk is hoeft geen betoog. En zoals gezegd: iedere vorm van seksueel geweld of seksuele intimidatie is er één te veel. De gevolgen zijn heel vaak erg ingrijpend en traumatisch. Daar zijn wij als stadsbestuur en alle gemeenteraadsleden van overtuigd.

Een overtuiging alleen zal echter geen halt toeroepen aan de daders van seksueel geweld. Onze Stad was reeds erg actief rond het thema want wij beseffen wel degelijk al lang dat er een structureel probleem is en dus zijn er al geruime tijd een aantal initiatieven lopende en staan er nog een aantal projecten in de steigers. Ik denk dat het belangrijk is om jullie mee te geven dat er wel degelijk inspanningen gebeuren en dat we, meer dan ooit, overtuigd zijn dat we deze ingeslagen weg verder moeten bewandelen.

Ik wil er, vooraleer ik in ga op de bestaande initiatieven, aan toevoegen dat seksueel geweld een complex maatschappelijk probleem is dat moet aangepakt worden aan de hand van een meersporenbeleid, allemaal samen, en waar de verschillende partners in de veiligheidsketen een rol hebben. Het is enkel en alleen wanneer alle betrokken actoren hun verantwoordelijkheid opnemen en zich inzetten om dit maatschappelijk ernstig probleem de kop in te drukken dat we tot resultaten zullen komen.

Stad Gent is al langere tijd bezig met het opzetten van acties tegen seksueel geweld en seksuele intimidatie in de openbare ruimte. Zo werd een nauwe samenwerking aangegaan met Plan International waarbij Gent, samen met Brussel, Antwerpen, Charleroi en een aantal Spaanse steden deel uitmaakt van het netwerk Safer Cities.

Er wordt in het kader van dit project een onderzoek gevoerd door onze universiteit UGent. In een eerste onderzoeksfase werd een digitaal platform gecreëerd waarop slachtoffers feiten van seksuele intimidatie konden pinnen en werden jongeren gevraagd om hun aanbevelingen te doen rond beleid hierrond. Tijdens de tweede fase van het onderzoek, die deze maand wordt afgerond, volgen diepte-interviews van stakeholders. De resultaten van het onderzoek zijn nog niet definitief maar de concrete aanbevelingen

uit het onderzoek zullen worden uitgediept en uitgewerkt door de nieuw aangestelde coördinator die voor de komende 2 jaar voltijds wordt tewerkgesteld rond dit thema. Zij zal alle lopende acties in kaart brengen, bundelen en op elkaar afstemmen met de bedoeling om een geïntegreerde aanpak over de drie sporen (preventie-curatie-handhaving) te bieden en bekijken welke bijkomende acties nodig en haalbaar zijn om seksueel geweld en grensoverschrijdend gedrag te voorkomen.

De coördinator neemt ook het voortouw in de opgerichte Taskforce Grensoverschrijdend Gedrag. De Taskforce zal bestaan uit 2 verschillende subgroepen. Enerzijds de al bestaande politiek ambtelijke stuurgroep die bestaat uit de Dienst voor Preventie en Veiligheid, de dienst Lokaal Sociaal beleid, Politie en Parket. Anderzijds werden bijkomende stakeholders geïdentificeerd die moeten betrokken worden bij de Klankbordgroep. Dit zijn burgers, middenveldorganisaties en belanghebbenden die ideeën en suggesties naar voor kunnen brengen rond het thema. Hier onder valt onder meer het CAW, het OCMW, het ZSG, de wijkgezondheidscentra, de vertegenwoordigers van meldet.org, de studentenraad, vertegenwoordigers van Casa Rosa etc. Ze worden versterkt door het Night Life Council en vertegenwoordigers van het Instituut voor Gelijkheid van mannen en vrouwen.

We kiezen voor een participatief traject waarbij de Klankbordgroep mee het beleid vormgeeft en waarbij de politiek ambtelijke stuurgroep op basis van die input de prioriteiten zal bepalen, de middelen zal verzamelen en de nodige slagkracht zal hebben om de aanbevelingen effectief om te zetten binnen een gecoördineerde visie met acties op korte, middellange en lange termijn. Een eerste vergadering van de Taskforce staat gepland begin december.

De stuurgroep kwam al tot de conclusie dat we onze bewoners en bezoekers beter moeten informeren. Op de website van Stad Gent werd een doorverwijspagina gecreëerd waar alle informatie rond seksueel geweld en seksuele intimidatie werd gebundeld en duidelijke verwijzingen naar alle betrokken hulplijnen en meldpunten. Op een aparte pagina wordt het project Safer Cities voorgesteld. Deze pagina zal worden aangevuld met de bevindingen uit de studie die momenteel loopt.

Verder haal ik graag de initiatieven aan die tot doel hebben omstaanders te sensibiliseren en te vormen. Deze omstaandertrainingen, onder de bevoegdheid van schepen De Bruycker, werden opgenomen als structureel beleid in het actieplan antidiscriminatie en antiracisme en zijn in volle uitrol. Omstaanders kunnen een belangrijke rol spelen bij de opvang van het slachtoffer, het afkeuren van het gedrag van de pleger en hun tussenkomst in een conflictsituatie kunnen het verschil maken. Vanuit het besef dat het niet gemakkelijk is om te reageren, noch voor een slachtoffer, noch voor omstaanders op grensoverschrijdend gedrag biedt Stad Gent vormingen aan om slachtoffers én omstaanders weerbaarder te maken. Ons stadspersoneel, studentverenigingen, jongerenorganisaties en sportverenigingen beginnen deze maand met de workshops en iedere geïnteresseerde vereniging zal vanaf januari de mogelijkheid krijgen om zo'n opleiding te volgen. Ik ga dit ook volgen en ik hoop velen met mij. We bekijken verder hoe we deze trainingen kunnen doortrekken naar andere belanghebbenden. Er worden ook specifieke opleidingen gegeven aan horeca-uitbaters en personeel. Tijdens deze opleidingen worden er naast seksuele intimidatie andere topics aangehaald zoals conflictbeheersing, verantwoord schenken en discriminatie in de brede zin. Een

horecazaak die het grootste deel van zijn personeel heeft gevormd krijgt campagne-materiaal onder de vorm van stickers en posters om uit te hangen in de zaak. Dit moet een garantie geven aan de (potentiële) slachtoffers dat ze adequaat zullen opgevangen worden door het personeel als ze melding doen van seksueel intimidatie of seksueel geweld. Er zijn al een aantal opleidingen doorgegaan in oktober en de opleidingen worden verder gezet tot het einde van het jaar. Op onze vraag zijn er bijkomende data ingepland en heb ik de horeca-uitbaters opgeroepen om maximaal deel te nemen aan deze opleidingen. We vragen een verhoogde alertheid aan iedereen op het terrein, ook aan de Gentse politie.

Bijkomend moeten we alles in het werk stellen om een adequate reactie op een zedendelict te waarborgen. Daar zijn er met het oprichten van het Zorgcentrum Seksueel Geweld (ZSG), met veel verdienste van voormalig staatssecretaris Elke Sleurs, fundamentele stappen gezet. In het ZSG worden slachtoffers opgevangen en krijgen ze medische zorgen en psychologische steun van een multidisciplinair team. Als de slachtoffers dat zelf wensen kunnen ze ter plaatse aangifte doen bij de politie. De aangifte wordt dan behandeld door speciaal getrainde zedeninspecteurs. Het bestaan van het zorgcentrum en de holistische, aanklappende aanpak leidt tot aanzienlijk hogere aangiftes in vergelijking met het verleden en in vergelijking met de provincies zonder zorgcentrum. Slachtoffers die vernemen dat alle medische en psychische zorgen op dezelfde plaats worden verleend en hier bijkomend specifiek opgeleid politiepersoneel ter beschikking is om naar hen te luisteren en hun klacht te noteren, vinden hierdoor vaker de weg en de moed om effectief klacht neer te leggen. De komst van een ZSG in iedere provincie zal de hoge werkdruk binnen ons eigen ZSG verlichten. Ik wil echter beklemtonen dat de permanentie steeds werd verzekerd, ook in tijden van Corona. Slachtoffers die niet naar het ZSG gaan moeten eveneens correct en respectvol bejegend worden zodat ze in een veilige omgeving hun verhaal kunnen doen en zonder dat de feiten geminimaliseerd of geridiculiseerd worden. Die mentaliteitswijziging is ook aan de gang binnen het Gentse nachtleven. Het Night Life Council werkt aan een charter voor uitbaters waarbij ze zich engageren om een gepast gevolg te geven aan alle vormen van grensoverschrijdend gedrag. De opleidingen die ik net vernoemde zijn een eerste stap in die richting.

Verder moet nagedacht worden over het wegnemen van structurele oorzaken van onveiligheid. Daar onder valt de inrichting van het openbaar domein en het plaatsen van camera's. Ik wil erop wijzen dat camera's allesbehalve heiligmakend zijn. De aanwezigheid van camera's in de Overpoort hebben niet kunnen vermijden dat er in cafés in diezelfde straat onlangs feiten van seksueel geweld hebben plaatsgevonden. Als alternatief is er vanuit politie het voorstel gekomen om horeca uitbaters de mogelijkheid te geven om hun zaak te laten screenen op vlak van structurele veiligheid. Zo zou bijvoorbeeld de verlichting in de toiletten kunnen aangepast worden om duistere hoekjes te vermijden. Hier reikt de politie ook de hand.

Het identificeren en opsporen van daders is een prioriteit voor zowel politie als parket. De betrokken diensten verzekeren mij dat de samenwerking tussen het ZSG, politie en parket erg goed verloopt. In Gent is men op dat vlak voorloper geweest door als eerste stad in Vlaanderen een zorgcentrum te hebben. Binnen de lokale recherche van onze politiedienst is er een team Zeden die het verder onderzoek voert naar seksueel geweld en op het Parket van Oost-Vlaanderen is er een referentiemagistraat zedendelicten die de

dossiers opvolgt. We verwijzen ook naar het succesvol project van professionaliseren van het sporenonderzoek bij zedenmisdrijven en de hervorming, en dat is cruciaal, van het seksueel strafrecht door minister van Justitie Vincent Van Quickenborne waar dubbel zo streng straffen mogelijk moet worden. Toch beseffen we dat het in onderzoeken naar seksueel geweld men vaak in een situatie komt van woord tegen woord en de bewijsvoering allerminst evident is. We hebben dit aangekaart bij het kabinet van de bevoegde minister die met zijn aanpak van seksueel geweld naar een menselijkere justitie wilt streven.

Toch kunnen we er niet onderuit dat de aangiftebereidheid bij slachtoffers beperkt is en dat er nog steeds slachtoffers botsen op niet correcte reacties door officiële instanties en teleurgesteld zijn in het resultaat van het gerechtelijk onderzoek. Dit zal verder binnen Taskforce bekeken worden.

We willen de drempel voor het aangeven van feiten verlagen en dankzij een verhoogde registratie informatie-gestuurd beleid uitstippelen. De realiteit is dat niet iedereen de behoefte voelt om de feiten aanhangig te maken bij de politie. We mogen niet vergeten dat een meerderheid van de feiten zich voordoen binnen de relatie of waarbij de dader geen onbekende is. We merken dat het gebruik van de methodiek met kaart en pins alvast als laagdrempelig wordt ervaren door de slachtoffers. Daarom zullen we onze bestaande meldpunten bekijken en zien hoe we deze nog laagdrempeliger kunnen organiseren. Hier staan we voor een grote opdracht.

In het verlengde hiervan bekijken we algemeen hoe we beter cijfermateriaal bekomen zodat we het beleid hierop kunnen afstemmen. Het bundelen van verschillende informatiebronnen en beschikbare cijfers kunnen leiden tot een betere kwalitatieve en kwantitatieve inschatting van het fenomeen. Zo zullen politiecijfers, cijfers van het ZSG, cijfers van verschillende meldplatformen en bevindingen uit wetenschappelijke studies allemaal in aanmerking worden genomen. Met deze informatie gaat de coördinator de komende periode aan de slag.

Ook op vlak van nazorg zal de coördinator onderzoeken hoe de bestaande diensten beter kenbaar kunnen gemaakt worden en of er nog hiaten bestaan in de huidige hulpverlening en of er bijkomende vormen moeten gegeven worden.

Ik beaam, change is due.

Er is zeker nog meer bewustwording rond het probleem en een mentaliteitswijziging bij de bevolking nodig. Helaas wordt maar al te vaak gekeken naar de rol van het slachtoffer maar alles begint bij de dader of daders. Ik heb het al gezegd maar ik zal het blijven herhalen; de verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de dader én in tweede instantie bij onze maatschappij die soms deze handelingen oogluikend toelaat. Want we dragen, elk van ons, hier een verantwoordelijkheid. Seksisme is een maatschappelijk fenomeen dat héél vaak in een héél subtiele vorm voorkomt, en dát alleen al erkennen is een eerste stap. Maar de cultuur binnen de samenleving veranderen overstijgt de impact die we kunnen hebben als stadbestuur. De acties die we nu al ondernamen en nu extra ondernemen toont aan dat we het probleem erkennen en ermee aan de slag gaan. We willen er alles aan doen om die cultuur te doen veranderen.

Als Stad werken we mee aan die verandering door de samenwerking met Plan International, door het aanstellen van een coördinator seksueel overschrijdend gedrag, door het opzetten van een Taskforce met de nodige slagkracht, door iedere partner in de veiligheidsketen te wijzen op zijn verantwoordelijkheid, door het geven van

omstaanderstrainingen, door te informeren op onze website, door te blijven investeren in het ZSG en door kritisch te blijven kijken naar wat er beter kan.
